

ΑΙ ΑΤΥΧΙΑΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Ο ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ ΓΙΟΥΧΑΪΖΟΜΕΝΟΣ

‘Ο Ουγκώ και τὸ θέατρον. Ἀπομνημονεύματα τῆς συζύγου του. Αἱ ἀτυχιαὶ τοῦ συγγραφέως τῶν ‘Αθλίων’. Σφουρίγματα, ἀποδοκιμασίαι, ἀπειλαί. ‘Ο Ουγκώ ἀπογοητεύεται.

‘Ο Βίκτωρ Ουγκώ, ὁ ἔνδοξος συγγραφεὺς τῶν ‘Αθλίων’ καὶ τόσων ἄλλων ἀριστουργημάτων, πεζῶν καὶ ἐπιπέδων, δὲν ὑπῆρξε ἔξ ἴσου εὐτυχὴς καὶ στὸ θέατρον. Τὰ θεατρικὰ του ἔργα, γιὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο λόγο, ἐτύγγαναν κατὰ ὑποδοχῆν. Ἡ σύζυγος τοῦ Ουγκώ ἐδημιούργει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πλείστου ὅσας λεπτομερείας σχετικὰς μετὰ τὰς παραστάσεις τῶν ἔργων τοῦ Ουγκώ εἰς τὸ θέατρον. Ἀπὸ τὸ βιβλίον τῆς αὐτῆς ἀποσπῶμεν τὰ κάτωθι :

‘... Σε κάθε παράστασι ἔργου τοῦ συζύγου μου ἐπικρατοῦσε δι-αβολικός θόρυβος. Στὰ θεῶτα ἐμόρφιζαν, στὴν πλατεία ἐσφύριζαν. ‘Ο καλὸς κόσμος εἶπε συνήθως καὶ λέη πως πηγαίνει σὲς παραστάσεις τοῦ ‘Ερνάνη’ γιὰ νὰ γελῶσι !

Καθένας μῆσα στὸ θέατρον ἐξεδήλωνε τὴν ἀδιαφορίαν του καὶ τὴν ἀποστροφήν του μετὰ τὸ δικὸν του τρόπο. Ἄλλοι γυρίζαν τῆς πλάτης τους πρὸς τὴ σκηνή, τὴν ὥρα τῆς παραστάσεως, κ’ ἄλλοι ἐρεύνην θορυβωδῶς ἀπὸ τὴν πρώτην πρᾶξιν. Πολλοὶ ἀνοίγαν τὴν ἐφημερίδα τους καὶ διάβαζον ἐνὸς τῆς παραστάσεως συνεχίζετο. Ἄκουγες ὀμιλες, ψιθυρίσματα, πόρτες νὰ χτυποῦν παταγωδῶς, πανδαμόνιο. Οἱ λόγοι καὶ οἱ θαυμασταὶ τῆς τέχνης ἐξεδήλωναν τὴν ἀποστροφήν τους μετὰ ἄλλο τρόπο. Παρακολοῦθοῦσαν προσεχτικὰ τὴν παράστασιν κ’ ὅταν ἀκούγαν κἄτι πού δὲν τὸς ἄρεσε, κἄτι πού δὲν ἦταν σύμφωνα μετὰ τῆς ἀντιλήψεως τῶν, ἄρχιζαν νὰ οὐρλιάζων, διακόπτοντες τοὺς ἠθοποιοὺς καὶ ἀναστατώνοντες τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα.

Παρόμοιες σημεῖς συνέβησαν σὲς παραστάσεις ὄλων σχεδὸν τῶν δραμάτων τοῦ Βίκτωρος Ουγκώ. Κατὰ τὴν προμερίαν μάλιστα τοῦ δράματός του ‘Ο Βασιλεὺς Διασετάρις’ ἔγινε μῆσα στὸ θέατρον χαλασμός κόσμου, σωστὴ τρικυμία ! Ἰοῦ πὺς διηγείται τὰ γεγονότα αὐτὰ ἡ σύζυγος τοῦ Ουγκώ :

‘... Πρὶν ἀκομῆ ἀνοίξει ἡ αὐλαία, τὴν τελευταία δηλαδὴ στιγμήν, διεδόθη μῆσα στὸ θέατρον ἡ φημ, ὅτι ἐπυροβολήθη ὁ βασιλεὺς. Τὸ πλῆθος τῶν θεατῶν ἄρχισε τότε νὰ συζητῆ καὶ νὰ σχολιάζει τὴν εἰδησιν αὐτή. Αἱ συζητήσεις δὲν ἔπαυαν ὅσταν σηκώθηκε ἡ αὐλαία κ’ ἄρχισε ἡ παράστασις. Οἱ ἠθοποιοὶ ἔπαιζαν καὶ τὸ κοινὸν μιλούσε μεγαλοφώνως, σάν νὰ βοσκίζοντο στὸ κενερινὸ !

Ἐπὶ τέλος τελείωσε ἡ πρώτη πρᾶξις κ’ ἄρχισε ἡ δευτέρα. Στῆ δευτέρα ὅμως πρᾶξις συνέβη κατὰ κακὴν τύχην ἕνα λάθος. ‘Ο ἠθοποιὸς πού ἐπρόκειτο ν’ ἀπαγγίη τὴν Λευκήν, τὴν ἄρπαξε στὰ χεῖρα του καὶ τὴν σήκωσε στὸν ὄμο του ἀνάποδα, μετὰ κεφάλιν κἄτω καὶ τὰ πόδια ἔπάνω. Τὸ λάθος αὐτὸ ἔγινε ἀφορμὴ νὰ τελειώσῃ ἡ β’ πρᾶξις ἢ γ’ πρᾶξις. Τὸ κοινὸν συνεκινήθη πρὸς στιγμήν ὅταν ὁ Τριβουλέτος ζήτησε τὴν θυγατέρα του παρὰ τὸν εὐγενῶν. Ἀμέσως κατόπιν ὅμως αἱ πατρικαὶ παρακλήσεις τοῦ γελοιοποιοῦ πρὸς τοὺς εὐγενεῖς ἐπρωκίλεισαν πάλιν τὴν ἀντίπραξιν τοῦ κοινου, καὶ τῆς στιγμῆς αὐτῆς ἀντιηλλάσσοντο ἐπὶ σκηνῆς αἱ φράσεις :

- Καὶ τὴν ἀγαλὰς ;
- Πάντοτε ;

Τὸ πλῆθος τῶν θεατῶν ἐξεροχάη εἰς ἀκράτητον γέλωτα καὶ ἀκατάλαστα σφουρίγματα. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς ὁ θόρυβος ἐξηκολούθησε χωρὶς διακοπὴν μέχρι τῆς ἑξῆς. Τὸ τὸ ἐγένετο μῆσα στὸ θέατρον δὲν περιγράφεται. Ἀληθινὴ θεομηνία.

Τὸ μῖος ὅμως τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ουγκώ, ἐναντίον του δὲν περιορίσθη ἕως ἐδῶ. Τὸν ἐσυκοφάντησαν εἰς τοὺς ὑπουργοὺς τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀπηγόρευσαν νὰ παιχθῆ τὸ δράμα ἐκ δευτέρου, διότι, ὅπως ἔλεγαν σατυρίζει σ’ αὐτὸν τὸν Βασιλεῖα καὶ τὴν μητέρα του. Τὸ αὐτὸ εἶχε συμβῆ καὶ μετὰ ἄλλο δράμα τοῦ Ουγκώ, τὴν ‘Μαριὸν Νελόρου’. Ἡ παράστασις τῶν ἀπγορευθῆν ἀπὸ τοὺς ὑπουργοὺς Καρόλου τοῦ Γ’ κατόπιν συκοφαντιῶν πάλιν.

Ἄδεν περιορίζοντο ὅμως οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ουγκώ στοὺς γιοχαιτισμούς, στοὺς ὁποίους παρέσχεσαν καὶ τὸ πλῆθος. Ἐπὶ πλείον τῶν ἀπειλοῦσαν. Ὅταν μάλιστα παριστάνετο ὁ ‘Ερνάνης’ ὁ Ουγκώ ἔλαβε ἀνόνημον ἐπιστολὴν πού ἐτελείετο ὡς ἑξῆς. ‘... Ἄν δὲν ἀποσύρῃς τὸ βρωμερὸν δράμα σου ἐντὸς εἰκοσι τεσσάρων ὥρων, θὰ σὲ κάμουμε νὰ χάσῃς τὴν δρεξίν του φρομῶσι ! ‘Ο ποιητὴς δὲν ἔλαβε ὑπ’ ὄψιν του τὴν ἐπιστολήν αὐτήν. Οἱ θαυμασταὶ του ὅμως ἐφοβήθησαν καὶ θέλησαν νὰ τὸν συνοδεύουν κάθε νύχτα μέχρι τοῦ σπαιτοῦ του, ὅσταν καὶ ἐγένετο.

Ἐπὶ ὀλόκληρον δεκαπενταετίαν ἐπάλασε ὁ Ουγκώ νὰ

ἐπιβῆλῃ τὰ θεατρικὰ του ἔργα, κανένα ὅμως ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἀνεβράσθη ἐπὶ σκηνῆς καὶ δὲν παίχθηκε χωρὶς προγχαν. Τὴν ἴδιαν τύχην εἶχε καὶ τὸ δράμα του οἱ ‘Βουργαβῶν’, κατόπιν τοῦ ὁποίου ἀπέ-ζαμε καὶ ἐγκατέλειψε τὸ θέατρο.

(Μετάφρασις)

ΠΡΟΣ ΖΟΥΝ ΟΙ ΣΟΦΟΙ

Ο ΔΙΚΕΝΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ

Ἡ ἀγάπη του πρὸς τὰ μικρὰ παιδιὰ. Τὰ παιχνίδια του. ‘Ο Δικενς καὶ τὰ ζῶα. ‘Ο κουφρὸς γάτος. Αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ βιβλίου.

Μία ἀπὸ τὰς θυγατέρας τοῦ διασήμου Ἑγγλίου μυθιστοριογράφου Καρόλου Δικενς, ἐδημοσίευσεν περιγραφὰς λεπτομερείας σχετικὰς μετὰ τὴν ζῶην τοῦ πατρὸς τῆς κατ’ οἶκον. Ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις τῆς αὐτῆς ἀποσπῶμεν τὰ κάτωθι ἐνδιαφέροντα ἀποσπάσματα :

‘... ‘Ο πατέρας ἀγαποῦσε πολὺ τὰ μικρὰ παιδιὰ καὶ ἐλατρουέτο ἀπὸ αὐτὰ. Ἐμῆντε ὄλες τὸν ταῖς διαθέσεις, ταῖς μικροδυναμίαις καὶ ταῖς ἰδιοτροπίαις. Μαζὺ με τοὺς μικροὺς ὁ πατέρας μου ἐπερνοῦσε εὐχάριστες ὥρες. Τοὺς συμπαθοῦσε ὑπερβολικὰ καὶ κατόρθωνε νὰ κερδίη τὴν ἐμπιστοσύνην τους. Πολλοὶ μικροὶ δὲντροποι καὶ γκρινιάρηδες ἐκ χαρακτῆρος, ὅταν συννητόντο μετὰ τὸν πατέρα μου γίνοντοσαν ἀγαθοὶ σάν ἀγγελοὶ, ἔφεταν στὴν ἀγκαλιά του καὶ τοῦ ἐμπιστευοντο ὄλα τους τὰ μικρὰ μυστικὰ.

Στὰ δικὰ του ὄμοια τὰ παιδιὰ ὁ πατέρας μου ἦταν πολὺ ἀσθητικὸς. Ἐν τούτοις ἀγαποῦσε ὑπερβολικὰ τὴν πειὸ μικρὴ ἀδελφήν μου κ’ ὅταν θέλαμε νὰ τοῦ ζήτησομε τίποτε ἐστῆλαμε αὐτὴν στὴν βιβλιοθήκην του καὶ τοῦ ἔπερνε ἀμέσως τὴν συγκατάθεσιν του.

Τῆ βιβλιοθήκην τοῦ πατέρα τὴν ἐρανταζόμεθα ὡς κατὰ μυστηριωδῆς. Ἐν ἱερῶν ἐκκλησιῶν. Δὲν μᾶς ἐπέτρεπαν νὰ μπαῖνομε σ’ αὐτήν κ’ ἄκομα μᾶς εἶχαν συστήσει νὰ περνοῦμε ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα ἀδύρνα, στὰ νύχια !

‘Ο πατέρας μου εἶχε μεγάλη ἐπιδεξιότητα στὴν ταχυδακτυλογραφίαν. Μ’ αὐτὸ διασκέδαζε συνήθως τοὺς μικροὺς. Τὴν ἑορτὴν μάλιστα τῶν Θεοφανῶν — ἐπέτειον τῆς γεννησεως τοῦ μεγαλειτέρου ἀδελφοῦ μου — ἐντύνητο σάν μάγος καὶ διασκέδαζε τοὺς μικροὺς θεατὰς του με ἀστεῖαις διηγήσεις καὶ ἔξυπνα παιχνίδια.

Στῆς θεατρικαῖς αὐτῆς παραστάσεις ὁ πατέρας μου ἔπαιξε θαυμασία, σάν τέλειος ἠθοποιός. Στῆς δοκιμῆς ἦταν ἀσθητότατος κ’ ὅσοι θὰ ἐλάβαιναν μέρος στὴν παράστασιν τὸν ἔτρεφαν. Οἱ ἀποτυχῶντες ἐρασιτέχναι ἠθοποιοὶ τόσον τὸν ἐφοροῦντο καὶ τὸν ἐσέβοντο, ὅσταν ἐκλαίγαν ἀπὸ τὸ καλὸ του.

Συχνὰ ὑπεδύετο ὄλους τοὺς ὄλους τῆς κωμῆδιαις ὁ πατέρας μου καὶ τᾶργαζε πέρα μᾶ χαρὰ, ἐπιτυγχάνον ἐξαιρετικὰ σὲ κάθε ρόλο.

‘Ο πατέρας μου ἀγαποῦσε ἐπίσης πολὺ τὰ ζῶα. Ὅταν τὸν γάρισαν ἕνα μικρὸν, γαριτόμενον σκυλλάκι τῆς Πομερανίας, διασκέδαζε κατὰ τὸ ὄρος ὀλοκληρῆς, βλέποντάς το νὰ κνηνητῆ μ’ ἕνα ἄλλο θέωρατο σκυλλὸ τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου καὶ μᾶ κνηνητικὴ σκυλλά. Τὸ σκυλλάκι αὐτὸ, ὁ πατέρας μου τὸ ἐλάτρευε. Μᾶ κ’ αὐτὸ τοῦ εἰδειχε μεγάλη φροσύνη. Ἡ εὐχαριστία τοῦ μικροσκοπικοῦ αὐτοῦ σκυλλοῦ ἦταν νὰ καθέται στὰ πόδια τοῦ πατρὸς μου ὅταν διάβαζε. Στὴν περίστασιν αὐτῆς ὁ πατέρας μου ἐβγαζε τὰ παπουστια του γιὰ νὰ μὴ τὸ χτυπήσῃ, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, κ’ ἔπαιξε μαζὺ του, διαβρίζοντας συγχρόνως ἐπὶ ὄρος.

Δὲν ἀγαποῦσε ὅμως λιγοτέρου καὶ τίς γάτες ὁ πατέρας μου. Μιὰ ἀπὸ αὐτῆς πού ἦταν κουφὴ, τὴν ἐλίτρευε κυριολεκτικῶς καὶ τῆς ἐφέρετο με στοργήν. Ἡ ὑπερτέριες ὀνόμαζαν τὴν γάτα αὐτὴ ‘ἡ γάτα τοῦ κυρίου’ !

Ἡ κουφὴ αὐτὴ γατίτσα ἀκολουθοῦσε τὸν πατέρα μου ἑοπίσῳ σάν σκυλλάκι, καὶ στοὺς περιπάτους του ἀκόμη.

Μιὰ νύχτα εἶχαμε παίει ὄλοι σ’ ἕνα χορὸ κ’ ὁ πατέρας μου ἔμεινε μόνος του στὸ σπιτί. Ἄναψε λουπὸν τὸ λύχνον καὶ διάβαζε ἔχοντας πλάτι τοῦ κουφῷ γάτῳ γὰ νὰ συντροφιᾶ. Ἐξαφᾶ ὁ λύχνος ἐσβησε καὶ τὸ δωματίον βυθίσθηκε στὸ σκοτάδι. Ὁ πατέρας μου σηκώθηκε τὸν ἄναψε καὶ συνέλασε τὴν μελέτη του. Καθῶς διάβαζε ὅμως ἀντελήφθη πὺς κατὰ ὑποπὸν συνέβαινε λάτρου. Ὦρθε τότε, ἐκύτταξε καὶ εἶδε τὸ κουφὸ γάτῳ ν’ ἀπλόνη τὸ μπροστανὸ του πόδι γιὰ νὰ σβύσῃ τὸ φῶς. Αὐτὸς εἶχε ξανασβῆσει τὸν λύχνον καὶ προσηγομῶντος. ‘Ο πατέρας μου δὲν ἤθορε νὰ μνητῆσῃ περὶ τίνος ἐπρόκειτο. ‘Ο γάτος ἤθελε νὰ δεῖξῃ μ’ αὐτὸ πὺς πέρας ἡ ὥρα κ’ ἔπερνε νὰ πάνε γιὰ ὕπνον. Κῦτταξε τὸν πατέρα μου με βλεμματικὴ ἐκφραστικὴ σάν νὰ τοῦ ἔλεγε : — ‘Ἀρετὰ διάβαζε. Σήκω νὰ πάμε νὰ κοιμηθοῦμε ! ‘Ο πατέρας μου δὲν θέλησε νὰ δυσαρεστήσῃ τὸ πιστὸ ζῶο. Ἐσβησε τὸ λύχνον, πῆρε τὸ γάτῳ στὴν ἀγκαλιά του, πλέγασε καὶ κοιμήθησαν.

Χαρακτηριστικὴ τέλος ἦταν ἡ ἀγάπη τοῦ πατέρα μου πρὸς τὰ βιβλία του. Ὅταν πῆθαν αἱ τελευταῖαι του λέξεις ἦσαν αὐτὰι : — ‘Τὰ βιβλία μου ! Τὰ βιβλία μου !...

Συλλέκτης

